

Veileder om smittevern i barnehager under covid-19 utbruddet 2020

Denne veilederen skal gi råd og støtte til barnehager i drift under koronavirusutbruddet (covid-19) 2020. 3. utgave 29. mai 2020.

ARTIKKEL | SIST ENDRET: 26.06.2020

Innhold

Oppdateringer

Innledning

Barnehagens samfunnsrolle

Smitteforebyggende tiltak

- Nivåinndeling av smitteverntiltak (trafikklysmo-
dell)
- Syke personer skal ikke være i barnehagen
 - Når kan barn, foresatte og ansatte møte i barnehagen?
 - Når skal barn, foresatte og ansatte ikke møte i barnehagen?
 - Når sykdom oppstår i barnehagen
 - Hva hvis en i husstanden til barnet eller den ansatte er syk
 - Hvis en i husstanden til barn/ansatt har bekreftet covid-19
- God hygiene
 - God hånd- og hostehygiene
 - Godt renhold

- Grønt nivå
- Gult og rødt nivå
- Redusert kontakt mellom personer
 - Grønt nivå
 - Gult nivå
 - Rødt nivå

Er det noen barn og ansatte det må tas spesielle hensyn til?

Barnehagetilvenning

Opplæring av ansatte og informasjon til foresatte

- Samhandling med foresatte og foreldremøter

Sjekkliste for smittevern i barnehager

Kilder

Oppdateringer

Oppdatering 26. juni

- Ansatte i barnehager kan komme på jobb etter luftveisinfeksjon så fort de er symptomfrie.
- Barnehagebarn kan komme i barnehagen med snør så lenge allmenntilstanden er god.

Oppdatert 3.versjon publisert 29. mai

- Innføring av trafikklysmoell for å tilpasse kontaktreduserende tiltak
- Forbedrede råd for skånsom håndvask
- Råd om tilvenning i barnehagen

Oppdatert 2.versjon publisert 7.mai

- Råd om rengjøring av utendørs leker
- Flere eksempel for organisering i kohorter
- Presisering av enkelte råd

Innledning

Denne veilederen skal gi råd og støtte til barnehager i drift under koronavirusutbruddet (covid-19) våren 2020. Denne kommer i tillegg til eksisterende regler og retningslinjer beskrevet i «forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.»^{1 2}. Utbruddets utvikling kan føre til behov for endringer.

Det er barnehageeier som er ansvarlig for å sikre at barnehagedriften skjer i samsvar med gjeldende lover og regelverk. Barnehageeier er derfor ansvarlig for å sikre en forsvarlig drift som tar hensyn til smittevern og for å sikre internkontrollrutiner i henhold til gjeldende forskrift. Vi understreker imidlertid behovet for at alle bidrar til å få til en god smittevern faglig forsvarlig drift av barnehagene.

Veilederen tar utgangspunkt i gjeldende rammebetingelser, regelverk og finansiering.

Veilederen er utarbeidet av Folkehelseinstituttet og Utdanningsdirektoratet. Oppdraget ble gitt av Kunnskapsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet, via Helsedirektoratet.

Oppdatert 3.versjon er publisert 29.mai 2020. Endringer i denne utgaven er:

- Innføring av trafikklysmoell for å tilpasse kontaktreduserende tiltak
- Forbedrede råd for skånsom håndvask
- Råd om tilvenning i barnehagen

2.versjon er publisert 7.mai. Endringer i denne utgaven er.

- Råd om rengjøring av utendørs leker
- Flere eksempel for organisering i kohorter
- Presisering av enkelte råd

¹ <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1995-12-01-928>

² <https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/miljo-og-helse-i-barnehagen>

³ Jf. barnehageloven §7

Barnehagens samfunnsrolle

Barnehager har en avgjørende rolle for barns omsorg og utvikling. De er dessuten vesentlig for samfunnsstrukturen idet de muliggjør at foresatte kan arbeide. Barnehageansatte har derfor en sentral rolle for å ivareta barna også i en pandemisituasjon. Utbruddet kan vare over lang tid, avhengig av hvilke smittebegrensende tiltak som gjøres i samfunnet forøvrig. Det har derfor stor betydning at barna kan gå barnehagen i utbruddsperioden, samtidig som smittevernet ivaretas, både for barna og de ansatte. For drift av barnehagene under koronavirusutbruddet finnes det en rekke tiltak barnehagene kan sette i verk.

Smitteforebyggende tiltak

Det gjøres mange tiltak i alle deler av samfunnet som til sammen begrenser smittespredningen. Det er viktig å bruke tiltak som er tilpasset ulike situasjoner. De samme tiltakene kan derfor ikke alltid brukes i barnehager som i for eksempel bedrifter og i samfunnet for øvrig. Tiltakene må tilpasses slik at man kan fokusere på det som er viktigst i den aktuelle situasjonen. Her beskriver vi tiltak for å begrense smittespredning blant

barnehagebarn og ansatte. Det er ikke nødvendig å sette inn ytterligere tiltak enn det som er beskrevet her.

Ingen kan lastes dersom smitte i barnehagen oppstår. Så lenge viruset sirkulerer i samfunnet, kan sykdom oppstå; det er ikke mulig å forhindre alle nye tilfeller. Det betyr at det kan komme smitte inn i barnehagen, men tiltakene beskrevet her vil begrense smittespredning blant barn og ansatte i barnehager.

Formålet med rådene er å begrense utbrudd av covid-19. De tre grunnpilarene for å bremse smittespredning er i prioritert rekkefølge:

1. Syke personer skal ikke være i barnehagen
2. God hygiene
3. Redusert kontakt mellom personer

Det aller viktigste smitteverntiltaket er at syke personer holder seg hjemme. Hostehygiene og å holde avstand er avgjørende for å begrense dråpesmitte, mens håndhygiene, og spesielt det å unngå å ta seg i ansiktet med urene hender, er viktig for å hindre indirekte kontaktsmitte. Økt fysisk avstand mellom mennesker reduserer muligheten for smitte, også før symptomer på sykdom oppstår.

Nivåinndeling av smitteverntiltak (trafikklysmodell)

I denne utgaven av veilederen beskriver vi hvordan ulike tiltak kan iverksettes avhengig av situasjonen i en trafikklysmodell; grønt, gult og rødt nivå. Tiltakene kan tilpasses smittesituasjonen i samfunnet og andre faktorer i en totalvurdering. Modellen varierer fra vanlig organisering av barnehagehverdag og lek (grønt nivå), til mer omfattende tiltak med små, faste grupper av barn og ansatte (rødt nivå). Forskjellene på de tre nivåene gjelder særlig tiltakene for å redusere kontakt mellom personer (kapittel 3.4).

Kommunehelsetjenesten har smittevernkompetanse, og kan konsulteres ved spørsmål om organisering og tilrettelegging lokalt. Det er smittevernmyndighetene som beslutter hvilket nivå tiltakene skal legges på i henhold til trafikklysmodellen.

I tabell 1 er hovedtrekkene ved trafikklysmodellen for barnehager presentert. Utfyllende informasjon er beskrevet nedenfor.

Tabell 1. Trafikklysmodeill for barnehagen

Barnehager	Tiltak
Grønt nivå	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ingen syke skal møte i barnehagen 2. God hygiene og normalt renhold 3. Kontaktreduserende tiltak: <ul style="list-style-type: none"> Unngå fysisk kontakt mellom ansatte (håndhilsning og klemming) Vanlig organisering av avdelinger og barnehagehverdag
Gult nivå	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ingen syke skal møte i barnehagen 2. God hygiene og forsterket renhold 3. Kontaktreduserende tiltak: <ul style="list-style-type: none"> Unngå fysisk kontakt mellom ansatte (håndhilsning og klemming) Hele avdelinger regnes som en kohort* Faste ansatte per kohort* Unngå trengsel og store samlinger Tilstrebe avstand mellom ulike kohorter* Dele inn uteområder for å holde avstand mellom kohorter*
Rødt nivå	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ingen syke skal møte i barnehagen 2. God hygiene og forsterket renhold 3. Kontaktreduserende tiltak: <ul style="list-style-type: none"> Unngå fysisk kontakt mellom ansatte (håndhilsning og klemming) Dele inn barna i mindre kohorter* Faste ansatte per kohort* Unngå trengsel og store samlinger Sikre avstand mellom kohorter* som ikke samarbeider Dele inn uteområder for å holde avstand mellom kohorter* Vurdere alternerende oppmøtetider for barn

* En fast gruppe med barn og ansatte kalles en «kohort». Begrepet brukes for å synliggjøre at formålet med organiseringen er å begrense smitte. I barnehagen vil kohorter være det viktigste utgangspunktet for smittebegrensning og eventuell sporing av smitte, og anbefales benyttet på gult og rødt nivå.

Kohortstørrelsen kan tilpasses lokale forhold og den enkelte barnehages forutsetninger. Kohorter må minst mulig blandes med andre kohorter. Innen en kohort kan barn og ansatte omgås normalt.

Syke personer skal ikke være i barnehagen

Ingen skal møte i barnehagen hvis de er syke. Dette gjelder både grønt, gult og rødt nivå.

Symptomer på covid-19, særlig hos barn, kan være milde og vanskelige å skille fra andre luftveisinfeksjoner. Covid-19 smitter hovedsakelig via dråpe- og kontaktsmitte. Det er først og fremst personer med symptomer som er smittsomme, og smittsomheten er størst idet symptomene oppstår.

De hyppigst beskrevne symptomer på covid-19 er i starten halsvondt, forkjølelse og lett hoste, i tillegg til sykdomsfølelse, hodepine og muskelsmerter. Magesmerter kan også forekomme.

Om lag 8 av 10 voksne personer har kun milde symptomer, hos barn er antagelig denne andelen enda høyere. Hos noen personer med covid-19 kan symptomene utvikle seg videre i løpet av en ukes tid til hoste, feber og kortpustethet, og noen svært få kan utvikle et alvorlig forløp med behov for behandling i sykehus. Alvorlig covid-19-sykdom er svært sjelden hos barn.

Kommunehelsetjenesten har ansvar for oppfølging rundt tilfeller med bekreftet covid-19, og skal varsle barnehagen dersom barn eller ansatte i en barnehage får bekreftet covid-19. Det er kommunehelsetjenesten som skal beslutte nødvendige tiltak som for eksempel å definere hvem som er nærkontakter til den syke og derfor skal i karantene, og om behov for informasjon til andre. Hvis det skulle bli behov for ytterligere tiltak er det kommunehelsetjenestens oppgave å gi pålegg til barnehagen om dette.

I dette kapittelet vil det utdypes når barn og ansatte kan eller ikke kan være i barnehagen.

Når kan barn, foresatte og ansatte møte i barnehagen?

Barn og ansatte kan komme i barnehagen:

- Når de ikke har symptomer på sykdom.
- Ved gjennomgått luftveisinfeksjon kan barn komme tilbake når de har god allmenntilstand og ansatte komme tilbake når de er symptomfrie.
- Hvis en i husstanden har symptomer på luftveisinfeksjon, men ikke bekreftet covid-19, kan barnet og den ansatte møte i barnehagen som normalt. Disse skal imidlertid gå hjem fra barnehagen dersom de får symptomer (se under).
- Barn og ansatte med typiske symptomer på pollenallergi (kjent pollenallergi, rennende nese, rennende/kløende øyne) kan møte i barnehagen.
- Mange barn har ofte rennende nese uten andre symptomer på luftveisinfeksjon, og særlig etter at de har vært ute. Disse barna kan komme i barnehagen såfremt barnet ikke har andre symptomer på

luftveisinfeksjon, feber og ellers er friskt.

- Noen barn kan ha restsymptomer etter en gjennomgått luftveisinfeksjon som for eksempel rennende nese (uavhengig av farge på neseseekret) eller sporadisk hoste. Disse barna kan komme i barnehagen dersom allmenntilstanden er god og barnet er tilbake i sin vanlige form.

Foresatte som er friske og ikke har symptomer på luftveisinfeksjon, kan følge og hente barna sine i barnehagen som normalt.

Når skal barn, foresatte og ansatte ikke møte i barnehagen?

Det er viktig at foresatte får tydelig beskjed og forstår grunnen til at barn med symptomer ikke skal møte i barnehage.

Barn og ansatte med luftveissymptomer:

- Alle med nyoppståtte symptomer på luftveisinfeksjon skal sendes hjem og holdes hjemme inntil tilstanden er avklart.
- Barn og ansatte skal selv med milde luftveissymptomer og sykdomsfølelse ikke møte i barnehagen. Ansatte skal holde seg hjemme til de er symptomfrie, mens barn skal holdes hjemme til allmenntilstanden er god.

Barn eller ansatte som har bekreftet covid-19:

- Skal være i isolasjon. Det er helsetjenesten som beslutter hvem som skal være i isolasjon og hvor lenge etter råd gitt av Folkehelseinstituttet (se www.fhi.no). Retningslinjer til forskriften som regulerer isolasjon er gitt av Helsedirektoratet.

Barn eller ansatte som er nærkontakter/husstandsmedlem til en person med bekreftet covid-19:

- Helsetjenesten beslutter hvem som skal være i karantene og hvor lenge etter råd gitt av Folkehelseinstituttet (se www.fhi.no). Retningslinjer til forskriften som regulerer karantene er gitt av Helsedirektoratet.

Foresatte som har luftveissymptomer, er i karantene eller isolasjon:

- Skal ikke møte i barnehagen sammen med barna, og må finne andre løsninger for følging og henting av barna. Foresatte som har hatt covid-19, men som har avsluttet isolasjon etter anbefaling fra helsetjenesten, kan møte i barnehagen som normalt.

Når sykdom oppstår i barnehagen

Det er viktig at barn som får symptomer på luftveisinfeksjon blir hentet så fort det lar seg gjøre. Barnet må da vente på et eget rom sammen med en ansatt, eller ute der det ikke er andre barn. Ansatte må ta hensyn til barnets alder og omsorgsbehov, men der det er mulig kan den ansatte holde 1-2 meters avstand. Hvis det ikke er mulig å holde avstand, kan den voksne eventuelt ta på munnbind. Ved behov for toalett, skal dette ikke brukes av andre barn eller ansatte før det er rengjort. Den som passer barnet må vaske hender. I etterkant rengjøres rom, toalett og andre områder der barnet har oppholdt seg med vanlige rengjøringsmidler.

Ansatte som blir syke mens de er i barnehagen, må gå hjem så snart det er mulig. Barna som den syke ansatte har i sin gruppe må bli ivaretatt av andre ansatte/vikar eller hentet hjem for dagen. Syke ansatte bør ikke ta offentlig transport. Syke ansatte bør ta på munnbind for å redusere smittespredning hvis de ikke kan holde to meters avstand til andre.

Barn og ansatte som får bekreftet covid-19-sykdom skal følges opp av helsetjenesten for å få forsvarlig helsehjelp. Eventuell testing avklares med lege etter gjeldende retningslinjer. Kommunehelsetjenesten vil kartlegge og følge opp kontakter til covid-19-positive personer i henhold til gjeldende anbefalinger.

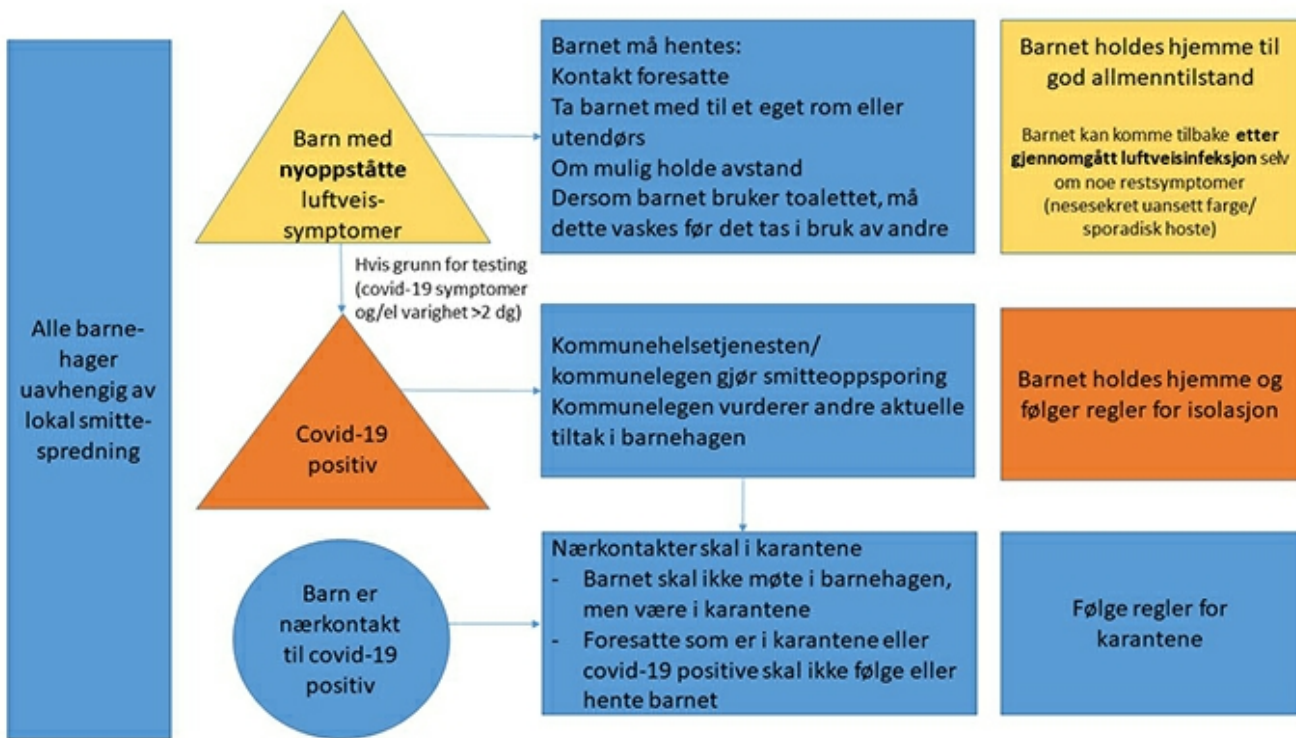
Hva hvis en i husstanden til barnet eller den ansatte er syk

Hvis en i husstanden har symptomer på luftveisinfeksjon, men ikke har bekreftet covid-19, kan barnet og den ansatte møte i barnehagen som normalt. Disse skal imidlertid gå hjem fra barnehagen dersom de får symptomer, som nevnt i avsnittet over. Andre hygienetiltak som er skissert i de følgende kapitlene, vil redusere risiko for smittespredning.

Hvis en i husstanden til barn/ansatt har bekreftet covid-19

Hvis en i husstanden har fått bekreftet covid-19, vil nærkontakter holdes i karantene etter råd fra helsemyndighetene. Ingen personer som selv er i karantene, kan møte i barnehagen.

Flytskjema for håndtering av syke barn i barnehager



God hygiene

God hånd- og hostehygiene

Håndvask og god hostehygiene er viktig på både grønt, gult og rødt tiltaksnivå.

God hånd- og hostehygiene reduserer smitte ved alle luftveisinfeksjoner, også smitte med covid-19. Disse tiltakene reduserer smitte via gjenstander og hender og reduserer smitte ved hoste. Rene hender er det viktigste tiltaket mot slik indirekte smitte.

Hygienetiltak skal utføres hyppig av alle, uavhengig av kunnskap om egen og andres smittestatus. Både de ansatte og barnehagebarna må få god opplæring om hygienetiltakene. Dette kan forsterkes ved å gi påminnelser muntlig og ved å henge opp plakater med instruksjon for god håndhygiene. Det anbefales å lage rutiner som barna synes er gøy å gjennomføre.

Det er ikke nødvendig med spesielt smittevernutstyr, annet enn eventuelt å ha tilgjengelig munnbind til ansatte som blir syke og der det ikke er mulig å holde to meters avstand til syke barn. Det er ikke nødvendig med eget arbeidstøy, det er tilstrekkelig med normalt renhold av eget tøy. Hansker brukes som normalt ved bleieskift.

Håndhygiene:

God håndhygiene bør utføres på rett måte, til rett tid og med effektive og skånsomme produkter. Gode

fasiliteter og gode rutiner er nødvendig for etterlevelse.

Når bør håndvask/-desinfeksjon utføres:

- Ved ankomst barnehage
- Før måltider/mathåndtering
- Etter toalettbesøk/bleieskift
- Ved synlig skitne hender (eksempelvis når man går inn etter utelek og hendene er synlig skitne)
- Etter kontakt med kroppsvæsker (eksempelvis etter å ha pusset nesen)
- Etter kontakt med dyr

Både håndvask og alkoholbasert hånddesinfeksjon er som regel effektivt. Normalt anbefales håndvask med såpe og vann. Alkoholbasert hånddesinfeksjon er enkelt å gjøre tilgjengelig og skånsomt for huden. Det kan derfor være et godt alternativ til håndvask, men har redusert effekt når hendene er våte eller synlig skitne. Det er ikke behov for å utføre både håndvask og hånddesinfeksjon, det er belastende for huden på hendene. En av delene holder.

Dersom hendene er synlig tilgriset og man ikke har såpe og vann tilgjengelig kan hendene rengjøres med våtservietter, eventuelt i kombinasjon med etterfølgende hånddesinfeksjon (for eksempel på tur).

Tabell 2. Hvordan skal håndhygiene utføres.

Håndvask	Hånddesinfeksjon
<ul style="list-style-type: none">• Fukt hendene i lunkent vann• Påfør såpe (parfymefri, pH <5,5)• Fordel såpen over alle overflater på begge hender• Skyll hendene godt• Klapptørk hendene med gode papirhåndklær (ikke gni, det gir såre hender)• Skru av kranen med papirhåndkleet	<ul style="list-style-type: none">• Ta hånddesinfeksjonsmiddel i hånden• Fordel middelet godt på begge hender, og gni lett inn i huden• Når hendene er tørre, er de rene

Hudpleie:

Det oppfordres til å smøre hendene ved behov. Ved bruk av felles tuber, tilse at åpningen på tuben ikke kommer i kontakt med hud eller gjenstander under bruk slik at kremen ikke forurenses.

[Les mer om råd for håndhygiene, inkludert valg av produkter, fremgangsmåte og hudpleie på FHIs nettsider.](#)

Hostehygiene

- Det anbefales å ha tørkepapir lett tilgjengelig til bruk for barn/ansatte. Har man ikke det tilgjengelig, anbefales det å bruke albuekroken når en hoster eller nyser.
- Unngå å røre ved ansiktet eller øynene. Et slikt tiltak vil være vanskelig for små barn, men eldre barn og ansatte kan oppfordres til dette.

Bleieskift

- Det skal brukes engangshansker ved bleieskift.
- Etter å ha tatt av engangshanskene vaskes hendene med såpe og vann.
- Bleiene kastes i en pose som knyttes igjen i vanlig restavfall eller i egen bleiebøtte.

Godt renhold

Grønt nivå

Ved grønt nivå vil det være tilstrekkelig med normalt renhold. Det nye koronaviruset (SARS-CoV-2) fjernes enkelt ved manuell rengjøring med vann og vanlige rengjøringsmidler.

Gult og rødt nivå

Ved gult og rødt nivå tilrådes forsterket renhold. Barnehageeier bør gå gjennom rutiner og lokale renholdsplaner og lage tilpasninger (organisering, ansvar og ressursbehov).

Viruset kan overleve fra timer til dager avhengig av type overflate, temperatur, sollys og andre faktorer. Derfor er grundig og hyppig renhold viktig for å forebygge smitte.

Det er viktig med forsterket renhold på utsatte områder:

- Toaletter og vaskeservanter må rengjøres minimum daglig
- Engangs papirhåndklær og såpe skal være tilgjengelig, og man må sørge for at søppel tømmes regelmessig
- Potter rengjøres etter bruk
- Spisebord vaskes med vann og såpe etter bruk
- Dørhåndtak, trappegelendre, stoler, andre bordflater og gjenstander som ofte berøres rengjøres hyppig, minimum daglig
- Leker, nettbrett, datamaskiner/tastaturer må også vaskes av minimum daglig

- Reduser antall leker, slik at renhold er gjennomførbart
- Leker som kun benyttes av en kohort, trenger ikke daglig rengjøring.
- Leker kan også ryddes bort («karantene») i 2-3 dager før de benyttes på nytt, som et alternativ til daglig rengjøring
- Tøyleker og andre løse tekstiler vaskes etter anvisning. Hvis ikke det er mulig, må de ryddes bort
- Sengetøy oppbevares adskilt og navnet, og vaskes etter anvisning
- Dekketøy og bestikk vaskes i oppvaskmaskin i henhold til gjeldende rutiner

Det er ikke nødvendig å bruke ekstra beskyttelsesutstyr. Vask hender etter at rengjøring er utført, også hvis man har brukt hansker. Løse gulvtepper kan fjernes for å lette rengjøring.

Det er ikke nødvendig å bruke desinfeksjon rutinemessig i barnehagen. Hvis desinfeksjon likevel brukes, må synlig skitt først tørkes bort med klut eller tørkepapir, ellers virker ikke desinfeksjonsmiddelet. Aktuelle desinfeksjonsmidler er alkoholbasert desinfeksjon og klorin.

Det er ikke behov for vask av utendørs lekeapparater eller leker som brukes utendørs. Det viktigste er rene hender før og etter lek utendørs, og før spising. I tillegg blir viruset raskere inaktivert utendørs.

For generelle hygieneråd i barnehage, se [Hygieneråd for forebygging av smittsomme sykdommer i barnehagen](#).

Redusert kontakt mellom personer

Redusert kontakt med andre vil minske risiko for smitte fra personer som ikke vet at de er smittsomme. Det overordnede målet med kontaktreducerende tiltak er å begrense smittespredning mellom personer og å begrense antall kontakter. For å oppnå dette kan man øke avstanden mellom personer og / eller redusere antall personer som er tett sammen.

Gjennomføring av større enkeltarrangementer må gjøres i henhold til gjeldende retningslinjer fra Folkehelseinstituttet og Helsedirektoratet.

Det er viktig å understreke at personalet fortsatt kan og må ivareta barnets behov for kontakt og omsorg.

Om kohorter

For barnehagebarn hvor det er vanskelig å regulere avstand til andre, blir det viktigste tiltaket å begrense antall nærkontakter til hvert barn og ansatte, for eksempel ved å ha faste grupper (kohorter) og å ha faste ansatte for hver kohort. Smittespredning vil begrenses ved å redusere antall kontakter og begrense kontakt med andre kohorter. Det vil også lette arbeidet med smitteoppsporing og hindre at hele barnehagen må stenge ved påvisning av smitte hos et barn eller ansatt.

Det tillates mer kontakt mellom barn fordi de i mindre grad har betydning for smittespredningen.

Kohortstørrelsen kan tilpasses lokale forhold og den enkelte barnehages forutsetninger. Kohorter må i minst mulig grad blandes med andre kohorter. Innen en kohort kan barn og ansatte omgås og leke sammen.

To kohorter kan samarbeide for praktisk gjennomføring av dagen og for at ansatte kan ta pause. Samarbeid bør fortrinnsvis foregå utendørs (felles utendørs lek, tur og sport). Kohorter som ikke samarbeider, kan bruke uteområder etter hverandre og det er ikke nødvendig å rengjøre områdene før bytte. Kohorter som ikke samarbeider og som er ute til samme tid bør helst være på ulike uteområder.

Organisering av kohorter:

- Avdelingen regnes som en kohort.
- For basebarnehager bør barna deles inn i grupper.
- Faste ansatte per avdeling/kohort.
- To kohorter kan samarbeide for praktisk gjennomføring av barnehagedagen (fortrinnsvis ute).
- Kohortene kan passere hverandre og være kortvarig i samme rom (inntil 15 minutter).
- Kohortene (som ikke samarbeider) kan oppholde seg i samme rom, såfremt det kan være minimum to meters avstand mellom kohortene over lengre tid.
- Kohortene (som ikke samarbeider) bør ha ulike områder å leke i ute. Disse kan bruke uteområder etter hverandre og det er ikke nødvendig å rengjøre områdene før bytte.
- Flere kohorter kan være ute samtidig. For å holde avstand mellom kohortene, kan lekeplassen deles i soner.
- Kohortenes sammensetning kan endres ukentlig etter en helg.

Grønt nivå

Fysisk kontakt:

- Behovet for nærhet og omsorg hos barna må ivaretas. Ansatte bør vaske hender etter kos og trøsting.

Organisering av kohorter:

- Det ikke behov for kohortinndeling av barn.

Begrense deling av mat og gjenstander:

- Barna skal ikke dele mat og drikke.

For ansatte:

- Unngå fysisk kontakt mellom ansatte (håndhilsning og klemming).

- For spesielle tjenester (PPT, logoped og andre) skal disse følge basale smittevernrutiner etter gjeldende anbefalinger (god hånd- og hostehygiene, ikke møte opp ved sykdom, osv.), men kan ellers utføre sitt arbeid som normalt.

Gult nivå

Det overordnede målet ved gult og rødt nivå er at barn og ansatte har et begrenset antall kontakter og å holde oversikt over disse.

Fysisk kontakt:

- Behovet for nærhet og omsorg hos barna må ivaretas. Ansatte bør vaske hender etter kos og trøsting.

Organisering av kohorter:

- Avdelingen regnes som en kohort.
- For basebarnehager bør barna deles inn i grupper tilsvarende størrelse på en avdeling med barn i samme alder.
- Faste ansatte per avdeling/kohort.
- To kohorter kan samarbeide for praktisk gjennomføring av barnehagedagen (fortrinnsvis ute).
- Kohortene kan passere hverandre og være kortvarig i samme rom (inntil 15 minutter).
- Kohortene (som ikke samarbeider) kan oppholde seg i samme rom, såfremt det kan være minimum to meters avstand mellom kohortene over lengre tid.
- Kohortene (som ikke samarbeider) bør ha ulike områder å leke i ute. Disse kan bruke uteområder etter hverandre og det er ikke nødvendig å rengjøre områdene før bytte.
- Flere kohorter kan være ute samtidig. For å holde avstand mellom kohortene, kan lekeplassen deles i soner.
- Kohortenes sammensetning kan endres ukentlig etter en helg.

Tetthet i grupper:

- Unngå trengsel på vei inn og ut av barnehagen, i garderober og på toaletter.
- Foresatte må holde en meters avstand til ansatte og andre foresatte.
- Økt bruk av utetid

På starten og slutten av dagen:

- Bruk av offentlig transport til og fra barnehage begrenses der det er mulig.

Begrense deling av mat og gjenstander:

- Barna skal ikke dele mat og drikke.
- Mat kan tilberedes i barnehagen etter gjeldende retningslinjer.
- Mat bør serveres porsjonsvis.
- Barna bør spise i sine kohorter. Ved felles spiserom, bør kohortene spise til forskjellig tid. Bord og stoler bør vaskes av etter hver gruppe.
- Begrens deling av materiell mellom kohorter (for eksempel tegnesaker, saks, viskelær, blyantspisser, nettbrett og lignende).
- Leker bør ikke deles mellom kohorter før lekene er rengjort.
- Leker bør ikke tas med hjemmefra. Kosedyr eller lignende må holdes begrenset til det enkelte barn, for eksempel ved soving.

Spesielt for ansatte:

- Unngå fysisk kontakt mellom ansatte (håndhilsning og klemming)
- Holde avstand (minst en meter) til kolleger.
- Være ekstra oppmerksomme på hygiene rundt kjøkken/spiserom.
- Begrense bruk av offentlig transport i rushtid til og fra arbeidsplassen der det er mulig.
- Dersom det er ansatte/vikarer som arbeider i flere barnehager, må de få opplæring i gjeldende lokale rutiner i hver barnehage. Det bør tilstrebes å unngå å jobbe i ulike barnehager samme dag.
- For spesielle tjenester (PPT, logoped og andre) skal disse følge basale smittevernrutiner etter gjeldende anbefalinger (god hånd- og hostehygiene, ikke møte opp ved sykdom, osv.), men kan ellers utføre sitt arbeid som normalt.

Rødt nivå

Det overordnede målet ved gult og rødt nivå er at barn og ansatte har et begrenset antall kontakter og å holde oversikt over disse.

Fysisk kontakt:

- Behovet for nærhet og omsorg hos barna må ivaretas. Ansatte bør vaske hender etter kos og trøsting.

Organisering av kohorter:

- Etablere mindre kohorter med barn og ansatte: En kohort kan for eksempel ta utgangspunkt i barnehagens gruppeinndeling (avdeling) og bemanningsnorm (minimum 1 ansatt per 3 barn under 3 år, og minimum 1 ansatt per 6 barn over 3 år).

- Kohortstørrelsen kan tilpasses lokale forhold og størrelsen på avdelingen.
 - Det kan åpnes for noe større kohorter eller at 3 kohorter samarbeider om praktiske oppgaver.
 - For småbarnsavdelinger, kan en kohort bestå av opptil 4-5 barn, mens på en storbarnsavdeling kan en kohort bestå av opptil 8-10 barn.
 - Hvis man øker antall barn i en kohort bør man ikke samtidig øke antall kohorter som samarbeider, fordi det skaper flere kontakter mellom barn.
 - Barnehagene må selv vurdere størrelse på kohorter utfra barnas alder, aktivitetsnivå og behov for voksenoppfølging.
 - Det kan tilrettelegges for familier som har behov for full åpningstid, for eksempel der foresatte har kritiske samfunnsfunksjoner, ved at det er mer fleksibilitet i kohorttilhørighet. Disse barna kan tilhøre en annen kohort for eksempel på begynnelsen eller slutten av dagen om nødvendig, men det er fortsatt viktig at de har et begrenset antall kontakter og er i kontakt med så få kohorter som mulig.
- To (eller tre) kohorter (kohort 1 og 2) kan samarbeide for praktisk gjennomføring av barnehagedagen og for at ansatte kan få pause (lek inne og ute, måltider mm).
- Barna i kohort 1 leker først og fremst med de andre barna i kohort 1, men det kan være noe blanding med barna i kohort 2.
- Voksne fra kohort 1 kan avhjelpe i kohort 2, og motsatt.
- Tilsvarende organiseres kohort 3 og 4.
- Kohort 1 og 2 bør i utgangspunktet ikke blandes med kohort 3 og 4.
- Kohortene kan passere hverandre og være kortvarig i samme rom (inntil 15 minutter).
- Kohortene (som ikke samarbeider) kan oppholde seg i samme rom, såfremt det kan være minimum to meters avstand mellom kohortene over lengre tid.
- Kohortene (som ikke samarbeider) bør ha ulike områder å leke i ute. Disse kan bruke uteområder etter hverandre og det er ikke nødvendig å rengjøre områdene før bytte.
- Flere kohorter kan være ute samtidig. For å holde avstand mellom kohortene, kan lekeplassen deles i soner.
- Vurdere ulike tidspunkt for når barn i ulike kohorter er ute for å begrense antall barn som er ute samtidig.
- Kohortenes sammensetning kan endres ukentlig etter en helg.

Tetthet i grupper:

- Sørge for at alle barn har egen sitteplass ved mat eller aktiviteter der de sitter.
- Unngå trengsel på vei inn og ut av barnehagen, i garderober og på toaletter.
- Foresatte må holde en meters avstand til ansatte og andre foresatte.

- Økt bruk av utetid.
- Utforming av lokalet kan være av betydning for hvor mange barn og ansatte som kan være tilstede i samme rom.
- Ta i bruk større lokaler der det er nødvendig og mulig.

På starten og slutten av dagen:

- Bruk av offentlig transport til og fra barnehage begrenses der det er mulig.
- Kartlegge og planlegge ulike oppmøte- og hentetider for å unngå trengsel i garderoben.
- Det tilstrebes at foresatte ikke blir med inn i barnehagen hvis ikke det er nødvendig. Her må likevel hensyn til barnets behov for trygghet veie tyngst. Der det er mulig kan barn møte ansatte ved inngangen når dagen starter, og foresatte møter samme sted ved henting.
- Barna kan møte i utetøy for å kunne starte dagen ute der dette er mulig.

Begrense deling av mat og gjenstander:

- Mat kan tilberedes i barnehagen etter gjeldende retningslinjer.
- Der mat vanligvis tilberedes i barnehagen, skal ikke barna bidra.
- Barna skal ikke dele mat og drikke.
- Mat bør serveres porsjonsvis.
- Barna bør spise i sine kohorter. Ved felles spiserom, bør kohortene spise til forskjellig tid. Bord og stoler bør vaskes av etter hver gruppe.
- Begrens deling av materiell mellom kohorter (for eksempel tegnesaker, saks, viskelær, blyantspisser, nettbrett og lignende).
- Leker bør ikke deles mellom kohorter før lekene er rengjort.
- Leker bør ikke tas med hjemmefra. Kosedyr eller lignende må holdes begrenset til det enkelte barn, for eksempel ved soving.

Spesielt for ansatte:

- Unngå fysisk kontakt mellom ansatte (håndhilsning og klemming).
- Holde avstand (minst en meter) til kolleger.
- Begrense fysiske møter og pauser der flere samles. Bruke videokonferanser i stedet for fysiske møter med kolleger der det er mulig.
- Felles nettbrett, datamaskiner/tastaturer må vaskes av etter bruk.
- Være ekstra oppmerksomme på hygiene rundt kjøkken/spiserom.
- Begrense bruk av offentlig transport i rushtid til og fra arbeidsplassen der det er mulig.
- Dersom det er ansatte/vikarer som arbeider i flere barnehager, må de få opplæring i gjeldende lokale rutiner i hver barnehage. Det bør tilstrebes å unngå å jobbe i ulike barnehager samme dag.

- Ved fravær av personell kan det være behov for vikarer og/eller omrokking av personell mellom kohorter. Dette kan gjøres når det er nødvendig, men omrokkinger bør likevel begrenses mest mulig.
- Unngå bruk av håndsmykker på jobb.
- For spesielle tjenester (PPT, logoped og andre) skal disse følge basale smittevernrutiner etter gjeldende anbefalinger (god hånd- og hostehygiene, ikke møte opp ved sykdom, osv.), men kan ellers utføre sitt arbeid som normalt.

Er det noen barn og ansatte det må tas spesielle hensyn til?

Barn

Barn og unge har så langt ikke vist å ha risiko for alvorlig forløp av covid-19. Kunnskaps-grunnlaget er imidlertid begrenset, og som et føre-var-prinsipp for å minske smitterisiko kan det derfor være barn som skal rådes til å unngå oppmøte i barnehage. I slike tilfeller skal imidlertid også andre faktorer som er viktige for barns behov tas med i betraktning. Barnehagen og foresatte kan også ha en dialog om det er mulig å tilrettelegge slik at disse barna kan møte i barnehagen. Mulige tiltak kan for eksempel være at barnet kun møter i barnehage i utetiden eller at det opprettes små grupper rundt det ene barnet (2-3 barn).

Norsk barnelegeforening har i samråd med Folkehelseinstituttet utarbeidet en oversikt over ulike diagnoser hos barn og unge og om det eventuelt skal tas spesielle hensyn. Norsk barnelegeforening mener at de aller fleste barn med kroniske sykdommer kan og bør gå i barnehage og skole.

Barn og unge som har kroniske sykdommer eller tilstander, men som **kan møte i barnehage og skole som vanlig**:

- Barn og unge med diabetes
- Barn og unge med velkontrollert astma
- Barn og unge med allergi
- Barn og unge med epilepsi
- Barn og unge med Downs syndrom
- Barn og unge med hjertefeil uten hjertesvikt
- Barn og unge med autoimmune sykdommer som bruker immundempende behandling og har stabil sykdom
- Tidligere premature barn uten betydelig lungesykdom

Barn som har kroniske sykdommer, men hvor det individuelt kan vurderes om det er grunnlag for at barnet skal holdes hjemme er listet nedenfor (1-8):

1. Barn og unge som er organtransplanterte (første tid etter transplantasjon)

2. Barn og unge som er benmargstransplanterte siste 12 måneder
3. Barn og unge som er i aktiv kreftbehandling
4. Barn og unge med alvorlig hjertesykdom
5. Barn og unge med alvorlig lungesykdom og/eller har betydelig redusert lungekapasitet
6. Barn og unge med diagnostisert alvorlig, medfødt sykdom i immunforsvaret i ustabil fase som gjør dem særlig utsatt for alvorlige luftveisinfeksjoner
7. Barn og unge på immundempende medisin og aktiv kronisk sykdom
8. Enkelte andre barn med andre alvorlige diagnoser som ikke er nevnt her.

Hvilke diagnoser som inngår i gruppe 1-8 er nærmere spesifisert på nettsidene til Norsk barnelegeforening: <https://www.legeforeningen.no/foreningsledd/fagmed/norsk-barnelegeforening/veiledere/informasjon-veiledere-og-prosedyrer-for-barn-og-covid-19/> Listen er også formidlet til Norsk forening for allmenntidisin.

Som hovedregel er det ikke grunnlag for at søsken til disse barna/ungdommene skal holdes hjemme. Et viktig unntak er søsken som skal være benmargsdonor for husstandsmedlemmer (siste 28 dager før donasjon).

Voksne (foresatte/ansatte)

Basert på informasjon om utbruddet så langt fra Kina, Italia, Storbritannia, USA og Norge, er det særlig eldre personer (over 65 år) som har høyere risiko for alvorlig sykdom med det nye koronaviruset, spesielt dersom de i tillegg har underliggende kronisk sykdom. I tillegg kan voksne personer, særlig de over 50 år, med kroniske sykdommer som hjerte-karsykdom (inkludert høyt blodtrykk) og diabetes ha noe høyere risiko for alvorlig forløp av covid-19. Ansatte som tilhører grupper med høyere risiko for alvorlig forløp av covid-19 bør vurderes individuelt i forhold til tilrettelagt arbeid. Ansatte dette er aktuelt for, må ha legeerklæring.

For oppdatert informasjon om personer som kan ha høyere risiko for covid-19, se Folkehelseinstituttets nettsider: <https://www.fhi.no/nettpub/coronavirus/fakta/risikogrupper/?term=&h=1>

Det er ikke vist at gravide kvinner har høyere risiko for alvorlig sykdom av covid-19 og det er heller ikke grunnlag for å mistenke at infeksjon kan gi risiko for fosterskade. Folkehelseinstituttet anbefaler at gravide kvinner som har kronisk sykdom eller svangerskapskomplikasjoner bør diskutere med egen lege om det er grunn til å utvise ekstra forsiktighet og behov for tilrettelegging på arbeidsplassen.

Foresatte som er i risikogruppe kan kontakte egen lege for å vurdere behov for tilrettelegging av barnehagetilbudet for ytterligere å begrense smitterisiko til hjemmet. For barn med foresatte (andre i husholdningen) i risikogruppe, bør det opprettes dialog mellom barnehagen og foresatte om det er mulig å

tilrettelegge. Mulige tiltak kan for eksempel være at barnet kun møter i barnehage i utetiden eller at det opprettes små grupper rundt det ene barnet (2-3 barn). I slike tilfeller skal også andre faktorer som er viktige for barns behov tas med i betraktning.

Barnehagetilvenning

Barnehagetilvenning kan gjennomføres normalt ved grønt nivå.

Ved gult og rødt nivå må barnet og foresatte forholde seg til den kohorten barnet skal tilhøre, og tilvenningen skjer primært i barnets kohort. Foresatte kan være inne sammen med barnet og kohorten som barnet skal tilhøre. Foresatte bør holde en meters avstand til ansatte, andre foresatte og andres barn så langt det er mulig. Barn og foresatte kan få bli kjent med resten av barnehagen, men helst når de andre barna er ute.

Ved rødt nivå, bør kun et barn per kohort tilvennes om gangen.

Opplæring av ansatte og informasjon til foresatte

Ansatte skal få opplæring i å gjennomføre nødvendige smitteverntiltak som beskrevet i denne veilederen. Veilederen vil suppleres med ytterligere informasjon som kan benyttes i kompetanseheving av ansatte.

Foreldre og foresatte skal være trygge på at det er forsvarlig at barna går i barnehagen. Det er derfor viktig at barnehagen har god dialog med foreldre og foresatte. Videre er det viktig at foreldre og foresatte aktivt bidrar til å gjennomføre smitteverntiltakene i samsvar med denne veilederen. Det utarbeides egen informasjon til denne gruppen.

Det utarbeides egen informasjon til denne gruppen. Informasjon om dette finnes på <http://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/sikkerhet-og-beredskap/informasjon-om-koronaviruset/smittevernveileder/>

Samhandling med foresatte og foreldremøter

Gjennomføring av større enkeltarrangementer må gjøres i henhold til gjeldende anbefalinger fra Folkehelseinstituttet og Helsedirektoratet (<https://www.fhi.no/sv/barnehage/forebygging-av-smittsomme-sykdommer/>, <https://www.fhi.no/nettpub/coronavirus/rad-og-informasjon-til-andre-sektorer-og-yrkesgrupper/anbefalinger-ved-store-arrangementer-knyttet-til-koronasmitte-i-norge/?term=&h=1>)

Ved rødt tiltaksnivå anbefales det ikke å arrangere foreldremøter eller andre større samlinger, og digitale møter anbefales.

Samtaler med foresatte (utviklingssamtaler) kan gjennomføres ved grønt og gult nivå.

Ved grønt nivå trengs ingen spesielle tiltak.

Ved gult nivå kan utviklingssamtaler gjennomføres med følgende tiltak:

- Vask hender før og etter samtale
- Hold en meters avstand mellom ansatte og barn/foresatte og på venterom
- Ved behov for tolk eller lignende, må disse også holde avstand til de andre

Ved rødt nivå bør samtalene fortrinnsvis erstattes med digitale møter. Hvis det likevel må gjennomføres samtaler med fysisk oppmøte, følges rådene over.

For informasjon om besøk på skolen for skolestartere, henvises til veileder i smittevern for skoletrinn 1-7.

Sjekkliste for smittevern i barnehager

Du kan laste ned sjekklisten som pdf fra denne siden

Nedenfor følger en sjekkliste for barnehageledere om hvilke tiltak som må være på plass. Tiltakene er nærmere beskrevet over. Det er barnehageeiers ansvar å sørge for at smitteverntiltak er på plass, men ansatte skal være kjent med innholdet og utførelse av smitteverntiltak.

Barnehageeiers overordnede ansvar

Tiltak	Utført dato	Merknad
Opplæring av ansatte i smitteverntiltak ved at de gjøres kjent med innholdet i denne veilederen		
Lage beredskapsplan for ulike tiltaksnivå i henhold til trafikklysmodellen		
Informasjon til foresatte om nye rutiner i barnehagen		
Lage plan for håndvaskrutiner for barn og ansatte		
Lage skriftlig rutine for renhold		
Lage plan for oppretting og organisering av kohorter		
Opprett dialog med eventuelle ansatte som er i risikogrupper og barn som har behov for tilrettelegging		

Hygienetiltak

Tiltak	Utført dato	Merknad
Sikre at det er nok såpe og tørkepapir tilgjengelig ved alle håndvaskstasjoner og toaletter		
Opplæring av barna i håndvaskrutiner og hostehygiene		
Henge opp plakater om håndvaskrutiner og hostehygiene		
Henge opp alkoholbasert desinfeksjon der ikke håndvask er tilgjengelig		
Planlegge håndhygienetiltak ute og på tur (våtservietter og alkoholbasert desinfeksjon)		
Ha egne avfallsbøtter til bleier og hansker til bleieskift		

Redusert kontakt mellom personer (gult og rødt nivå)

Tiltak	Utført dato	Merknad
Vurdere bruk av rom opp mot antall barn i gruppene		
Planlegge for aktiviteter ute, med ulike tider for ulike grupper		
Dele opp lekeplassen slik at barn fra ulike grupper blandes i liten grad		
Unngå større samlinger av barn		
Pass på at det er tilstrekkelig utstyr som tegnesaker, viskelær, sakser og blyantspissere for å begrense deling		
Sørg for at barna har egen sitteplass med avstand under måltider og aktiviteter		
Sikre gode rutiner for måltider og at mat serveres porsjonsvis		
Plan for å redusere trengsel i garderober, toaletter og på vei inn og ut av barnehagen		
Kartlegge og organisere oppmøte- og hentetider for å hindre trengsel (alternierende tider for foresatte)		
Organisere for at barn kan starte dagen ute		
Unngå kollektivtransport ved turer ut av barnehagen		

Renhold (gult og rødt nivå)

Tiltak	Utført dato	Merknad
Lage en plan for renhold, som beskriver hyppighet og metode for de ulike punktene. Planen må omfatte toaletter, servanter, hyppig berørte gjenstander (dørhåndtak, trappegelendre, lysbrytere ol.)		
Lage en plan for renhold av leker, nettbrett og lignende. Leker og gjenstander som ikke kan vaskes ryddes bort		

For ansatte (gult og rødt nivå)

Tiltak	Utført dato	Merknad
Begrense fysiske møter, eventuelt tilrettelegge for videokonferanse		
Holde avstand i pauser		
Etablere rutiner for vask av felles nettbrett og datamaskiner/tastaturer		
Oppfordre til å ikke bruke offentlig transport		

Kilder

Unicef, WHO, IFRC. Key Messages and Actions for COVID-19 Prevention and Control in Schools. March 2020. <https://www.who.int/news-room/detail/10-03-2020-covid-19-ifrc-unicef-and-who-issue-guidance-to-protect-children-and-support-safe-school-operations>

CDC. <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/community/schools-childcare/guidance-for-schools.html>

Tiltak på skole- og barnehageområdet under koronautbruddet våren 2020, rapport 03.04.2020. Finnes på på Udir sin nettside: <https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/sikkerhet-og-beredskap/informasjon-om-koronaviruset/>

